

افزایش ۳۰۰ درصدی گونه‌ها در حیات وحش قزوین در ۱۰ سال اخیر

جمعیت حیات وحش استان قزوین طی ۱۰ سال اخیر افزایشی ۳۰۰ درصدی داشته که گویای مهیا بودن شرایط زیستی و حفاظتی برای آن هاست.

به گزارش سایت خبری پرسون، به همان اندازه که امروز در سطح دنیا، باغ وحش‌ها و موزه‌های نگهداری از حیوانات تبدیل به نماد دور ماندن از توسعه فرهنگی و اجتماعی به دلیل حیوان آزاری و نقض آزادی سایر جانداران تبدیل شده، در مقابل تلاش برای حفظ تنوع زیستی، حقوق حیوانات و حفظ گونه‌های جانوری ارزشمند، مظهر توسعه یافتگی تلقی می‌شود. تنوع زیستی یکی از ارکان اصلی محیط زیست و حرکت به سمت توسعه پایدار است و امکان ندارد سرزمینی مدعی تلاش برای پایداری باشد اما از موضوعات مهمی همچون مراقبت از گونه‌های جانوری، حفظ امنیت جانوران، ایجاد بسترهای حفاظتی و جلوگیری از شکار و نابوی حیات وحش غفلت کند.

قزوین به لحاظ موقعیت متمایز جغرافیایی و آب و هوایی، از جمله استان‌های غنی در عرصه حیات وحش است و این موضوع به همان اندازه که خوشحال کننده است، می‌تواند مسئولیت را باشد. وجود گونه‌های متنوع جانوران از خانواده‌های پرندگان، پستانداران، خزندگان و ماهی‌ها در این استان و همچنین برخورداری از گونه‌های بومی و اختصاصی موهبتی است که مراقبتی دوجندان می‌طلبد. زیست انواع گونه‌های پلنگ ایرانی، آهو، قوچ، سیاه‌گوش، میش، مارها و لاک‌پشت‌ها، شاهین‌ها، لک‌ها و جغدها در گوشه و کنار این استان در حالی که تنها ۰.۹۶ درصد از مساحت کشور را به خود اختصاص داده است، گویای ظرفیت گسترده ای است که نیازمند مراقبت ویژه است.

افزایش ۳۰۰ درصدی گونه‌ها طی ۱۰ سال

مطابق اخبار جمعیت حیات وحش استان طی ۱۰ سال اخیر افزایشی ۳۰۰ درصدی داشته است که این افزایش گویای مهیا بودن شرایط زیستی و حفاظتی برای آن هاست.

آن گونه که رامین رضانی؛ معاون محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی قزوین گفته است: «در ۳ منطقه حفاظت شده رودبار الموت، طارم سفلی و باشگل و همچنین ۳ منطقه شکار ممنوع رودبار الموت شرقی، غربی و آوج سرشماری انجام شده و در این سرشماری پستانداران و علف خواران بزرگ مورد سرشماری قرار گرفته اند.»

به گفته او «هم اکنون منطقه حفاظت شده رودبار الموت ۵۷ هزار هکتار، طارم سفلی ۴۵ هزار هکتار و منطقه حفاظت شده باشگل در تاکستان نیز ۲۵ هزار هکتار وسعت دارد که بر این اساس جمعا مناطق حفاظت شده و شکار ممنوع ۲۵۰ هزار هکتار از اراضی استان را به خود اختصاص می‌دهند.»

تهدیدهایی بیخ گوش حیات وحش

همین امر موید آن است که استان قزوین با وسعت اندک نسبت به کشور پهناورمان، از نظر تنوع زیستی در جایگاه مناسبی قرار دارد اما آنطور که کارشناسان تنوع زیستی می‌گویند ۲ عامل شکار غیرمجاز و نامناسب شدن شرایط زیستگاه‌ها می‌تواند این تعادل را بر هم زند.

فرزاد باباگلی؛ کارشناس محیط زیست در این باره توضیح می‌دهد: «تنوع زیستی بالا در قزوین و برخورداری از تعدد گونه‌ها ناشی از عوامل گوناگونی است که باید برای حفظ آنها کوشید در غیر این صورت گونه‌های ارزشمند در معرض تهدید جدی قرار می‌گیرند.»

او با اشاره به اینکه همجواری قزوین با چندین اقلیم متفاوت بستر را برای زیست گونه‌های متنوع پرندگان، خزندگان، پستانداران و آبزیان فراهم کرده، می‌گوید: «بدیهی است مشکلات زیست محیطی از جمله محدودیت منابع آب و غذا، آلودگی‌ها و برهم خوردن تعادل زیستی می‌تواند برای این گونه‌ها خطر آفرین باشد.»

این کارشناس محیط زیست، شکار غیرمجاز را دیگر عامل تهدیدآمیز برای تنوع زیستی استان عنوان کرده و می‌افزاید: «اگرچه در این زمینه محیط زیست مسوول اعمال نظارتی جدی است اما متأسفانه مقابله با همه شکارچیان امکان پذیر نیست و در کنار برخوردهای قهری و سلبی، آموزش و فرهنگسازی جایگاه ویژه‌ای دارد.»

او همچنین به تهدید حیات وحش استان باز برهم خوردن تعادل جمعیت بین گونه‌ها نیز اشاره کرده و می‌گوید: «در سال‌های اخیر به دلیل موج ایجاد شده تحت عنوان مهربانی با حیوانات و فعالیت‌های گروهی و فردی برای غذارسانی به حیوانات شاهد افزایش جمعیت سگ‌های بلاصاحب و دیگر گونه‌ها مانند گربه‌ها، کلاغ‌ها و موش‌ها هستیم که این عدم تعادل در جمعیت حیوانات سبب تعرض آن‌ها به زیستگاه دیگر حیوانات بعضا در معرض خطر انقراض می‌شود و این امر می‌تواند سبب ساز تهدید جان و همچنین محدود سازی مناسب غذایی، آب آشامیدنی و امنیت حیات وحش شود.»

باباگلی با اشاره به اینکه زیست گونه‌های جانوری تابع هرم جمعیتی خودشان می‌تواند نشانگر سلامت زیست بوم یک منطقه باشد، اضافه کرد: «اگر چه

استان از نظر آماری در شرایط خوبی است اما نباید از یاد برد که عوامل زیست محیطی، بیماری‌ها، منابع غذایی، آلودگی‌ها و شکار غیرمجاز می‌توانند به یکباره شرایط را تغییر دهند و یک گونه را تا مرز نابودی پیش ببرند و از همین حیث تداوم حفاظت با رویکردهای زیست محیطی و آموزشی ضرورت دارد.»

سرشماری؛ فرصت بازنگری سیاست های حفاظتی

بر اساس خبری که سیاوش رضازاده؛ رئیس اداره حفاظت و مدیریت حیات وحش اداره کل حفاظت محیط زیست قزوین اعلام کرده، بار دیگر سرشماری گونه‌های شاخصی چون آهو، کل و بز وحشی و قوچ و میش ارمنی در استان آغاز شده که در این سرشماری اهدافی چون برآورد جمعیتی، وضعیت گروه‌های سنی وحوش، نسبت جمعیت گونه‌های نر و ماده، اطلاع از وضعیت زاد و ولد و مرگ و میرها، بررسی عوامل تهدید و نقاط ضعف و قوت مدیریت مناطق و همچنین انجام تحلیل‌های کیفی و کمی از وضعیت زیستگاه‌های استان در راستای سیاست‌گذاری و مدیریت وحوش شاخص استان، در ۳ گروه قوچ و میش، کل و بز و آهو دنبال می‌شود.

این داده‌ها می‌تواند گویای سیاست‌های کلی استان در مواجهه با این گنجینه ارزشمند باشد تا همه جوامعی که می‌توانند در حفاظت از تنوع زیستی و حیات وحش نقش داشته باشند، از جمله روستاییان، فعالان محیط زیست، حامیان حیوانات و سیاست‌گذاران طرح‌های توسعه، تصمیمات صحیحی را اتخاذ کنند.